

Winter 21

wml
Limburgs drinkwater

heerlijk water

Stomen voor
het kerstdiner

De groene kant
van WML

Innovaties voor
het kleinste
kamertje

Zet de boiler
op 60°C

onderandere

4 / 5

Stomen

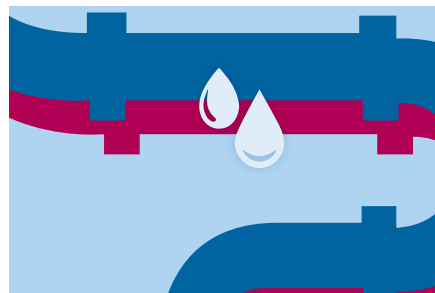
Voor het kerstdiner

6 / 7

8 tips voor

De leidingen in huis

winter 21

8 / 9

Check van de

Waterleidingen

3

Loden leidingen in huis? Laat ze vervangen!

Woont u in een huis dat gebouwd is voor 1960? Misschien heeft uw huis dan nog loden waterleidingen. Er kunnen dan looddeeltjes in het drinkwater terechtkomen. Te veel lood kan uw gezondheid schaden. Daarom is het belangrijk om deze leidingen te vervangen, hoe verborgen ze soms ook zitten. In een aantal gevallen schrijft uw gemeente u aan om uw huis te controleren op loden leidingen.

WML heeft jaren geleden loden leidingen buiten de huizen vervangen door andere leidingen. Maar de waterleidingen binnen in oudere huizen kunnen nog deels van lood zijn. Het grootste deel van de waterleidingen zit vaak onder de vloer of in de muur. Controleer daarom als eerste de waterleidingen bij de watermeter. Zijn die van lood, dan is de kans groot dat er verderop ook nog loden leidingen liggen. Bekijk op onze website een filmpje hoe u loden leidingen kunt herkennen (wml.nl > zoek op 'lood'). Op dezelfde pagina ook meer informatie over hoe u uw kraanwater op lood kunt laten testen door een geaccrediteerd laboratorium.

Nieuw huis of nieuwe kraan?

De binnenleidingen in een nieuwbouwhuis kunnen nog metaalresten, zoals koper, soldeervet en andere ongewenste stoffen bevatten. Nieuwe leidingen kunnen metaaldeeltjes aan het water afgeven. Ook nieuwe kranen geven in de eerste periode van gebruik soms metalen aan het water af. Zet daarom elke ochtend de kraan twee minuten open. Doe dat drie maanden lang. Gebruik voor het doorspoelen de kraan die het verst weg is van de watermeter of de hoofdkraan.

Monteurs komen weer aan huis

Door de coronamaatregelen moest WML de meeste werkzaamheden waarbij monteurs aan huis kwamen, tijdelijk uitstellen. Met de versoepeling van de maatregelen heeft WML deze werkzaamheden weer opgepakt. Het betekent dat onze monteurs weer aan huis komen voor het periodiek vervangen van watermeters, het opnemen van watermeterstanden en het verhelpen van minder urgente storingen. Bent u aan de beurt voor het vervangen van uw watermeter, dan krijgt u van ons het verzoek om een afspraak te maken. Dat kan heel gemakkelijk via www.wml.nl > Direct regelen > Meterwissel afspraak maken.

Regel het zelf met mijnWML

Heel veel Limburgers regelen hun waterzaken zelf via de WML-website. Dat gaat snel en gemakkelijk, kan dag en nacht en is goedkoper voor WML en daarmee uiteindelijk ook voor u. Op www.wml.nl kunt u heel eenvoudig een mijnWML-account aanmaken. In die persoonlijke omgeving kunt u niet alleen veel zelf regelen rond uw drinkwater, u kunt er ook het waterverbruik en de betalingen zien. Ook kunt u er een Waterbespaarcheck doen en krijgt u tips hoe u (nog) slimmer met drinkwater om kunt gaan. Meld u dus snel aan als gebruiker van mijnWML.

Geen water uit de kraan. Wat nu?

Gelukkig komt een verstoring van de watertoevoer niet zo heel vaak voor. Maar met een Limburgs leidingnet van 8.807 kilometer kan er wel eens iets mis gaan. Door ouderdom of doordat een aannemer per ongeluk door een leiding stoot. WML probeert dat zoveel als mogelijk te voorkomen. Met analyses en metingen zoekt WML de oudere en kwetsbare leidingen op en vervangt die. Maar dat gaat natuurlijk niet allemaal tegelijk. Vorig jaar is er zo'n 96 kilometer vernieuwd.

Oei, geen water

Controleer eerst of de hoofdkraan bij de watermeter open staat. Is dat het geval en komt er toch geen water uit de kraan, informeer dan bij de burens of er daar ook geen water uit de kraan komt. Als dat zo is, dan is er sprake van werkzaamheden of een storing bij WML. Kijk dan op www.wml.nl. Staat uw storing hier niet genoemd, meld die dan via de knop 'Storing melden' of via 043 – 309 09 09. Daar zijn we blij mee, want u als klant merkt vaak als eerste dat de waterlevering onderbroken is. Of ziet als eerste dat er een waterleidinglek op straat is.

Storing in eigen watersysteem

Voor storingen in uw watersysteem thuis (het leidingsysteem ná de watermeter) bent u zelf aan zet. Bekijk in dat geval eerst onze hulpvideo met tips op www.wml.nl. Schakel desnoods een loodgieter in.

Waterstoring.nl

De storingen en werkzaamheden van WML en vier andere waterbedrijven zijn ook te vinden op waterstoring.nl. Daar vindt u alle actuele en juiste informatie, rechtstreeks vanuit de bron. U kunt er de status en voortgang van een storing zien. Ook handig: u kunt zich aanmelden voor het ontvangen van updates via e-mail of via SMS.

Kerstdiner uit een stoommandje

Het stomen van eten is niet alleen gemakkelijk en heel lekker, het is ook erg gezond. Alle vitamines en mineralen blijven immers veel beter behouden dan bij koken. Natuurlijk bestaan er prachtige stoomovens, maar ook met een simpel bamboe stoommandje, of zelfs een vergiet boven een pan met daarop een deksel, kan je prima stomen.

WML presenteert je hier een stoomcursus voor het kerstdiner: een voor-, hoofd- en nagerecht dat je bereidt in de dampen van Limburgs kraanwater.

Voorgerecht | Koolpakketjes

Meng ui, pepertje, knoflook, de chilisaus en soja door het gehakt. Voeg de panko en wat peper en zout toe. Maak van het mengsel acht dikke worstjes. Pak nu 8 mooie koolbladen. Leg een blad voor je met het harde stuk naar boven. Snij de 3 bovenste centimeters er af. Leg het worstje op het blad, vouw de zijkanten van het blad naar binnen en rol het pakketje op. Zet vast met een prikkertje. Stoom de rolletjes 8 minuten boven het water (niet er in!) en serveer ze met de bosuiringetjes en sesamzaad.

Hoofdgerecht Zeebaars

Meng de helft van het vanillezaad met citroenrasp en de olijfolie en wrijf hier de vis mee in. Zet een pan water op met daarin de knoflookteen. Laat 4 minuten koken. Doe nu de haricots verts in het water en hang het stoommandje met de visfilets erboven. Wacht tot het water weer kookt en dan nog vier minuten. Maak ondertussen een saus door de andere helft van het vanillezaad en de stokjes, met wijn te koken. Inkoken tot de helft en dan de room toevoegen. Pureer nu de knoflookteen uit de kookpan en voeg die toe aan de saus. Laat verder inkoken en haal de stokjes eruit. Serveer de vis met saus en wat kervel.

Nagerecht | Pudding met maple/ahorn siroop

Klop de roomboter met de maple syrup romig en voeg de eieren een voor een toe. Schep nu het zelfrijzend bakmeel, het schepje kaneel, het vanille-extract en de citroenrasp erdoor. Vet nu vier ovenvaste bakjes van ongeveer 8 centimeter met boter in en schep in elk bakje een eetlepel ahornsiroop. Verdeel het beslag over de bakjes. Stoom de puddinkjes op middelhoog vuur in een kwartier net gaar. Kiep de bakjes om op een bordje en garneer met een scheutje room en wat extra ahornsiroop. Serveer ze warm.

Boodschappenlijst

Het voorgerecht

Koolpakketjes (4p)

- 300 gr rundergehakt
- 1 rood pepertje
- 1 ui
- 2 teentjes knoflook
- ½ Chinese kool
- 2 cm gember
- 3 bosuitjes
- 1 el sweet chilisaus
- 1 el sojasaus
- sesamzaadjes
- 4 el panko (of paneermeel)

Het hoofdgerecht

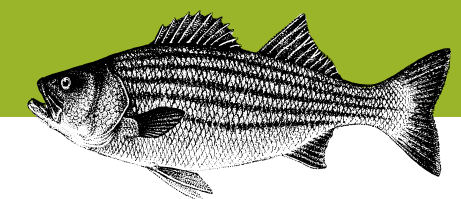
Zeebaars (4p)

- 4 zeebaarsfilets (met ingekerft vel)
- 2 vanillestokjes
- rasp van 1 citroen
- 1 teentje knoflook
- 2 el olijfolie
- 150 gr haricots verts
- 1 wijnglas witte wijn
- 1,5 dl slagroom
- kervel

Het nagerecht

Pudding met maple/ahorn siroop (4p)

- 110 gr zachte boter
- 1 dl maple syrup
- 3 eieren
- 1 tl kaneelpoeder
- 150 gr zelfrijzend bakmeel
- 1 theelepel vanille-extract
- rasp van een geboende citroen
- Lekker met wat ongezoete slagroom en een lepeltje maple syrup.

8 tips om 8 op te slaan

De leidingen

in huis

Nieuwe huizen worden steeds duurder. Daarom kiezen veel Limburgers ervoor hun bestaande huis op te knappen. En nu goede vakmensen daarvoor bijna niet te vinden zijn, zien we dat er heel veel zelf geklust wordt. Ook aan de waterleiding in huis! Dat mag natuurlijk. Alles wat ná de watermeter zit, is de verantwoordelijkheid van de eigenaar. Maar WML heeft er wel veel verstand van. Daarom ACHT tips van de vakmensen van WML voor ijverige klussers.

1. Hou koud koud

De belangrijkste fout die gemaakt wordt, is het leiden van de koudwaterleiding langs warme plekken: een stuk parallel met de CV-leiding of langs een kachel bijvoorbeeld. Soms zien we dat koud water dan op een temperatuur van 25 of zelfs 30 graden uit de koude kraan komt. Dat is niet alleen vervelend als je in de zomer een glas koud water wilt nemen; het is ook gevaarlijk. Bij die temperaturen kunnen er namelijk bacteriën in het water groeien, waaronder de beruchte legionellabacterie. Isoleer waterleidingen nooit en vermijd hete plekken met de leiding.

2. Goed vastzetten

In sommige huizen hoor je een hinderlijke klap als de kraan dicht gaat. Dat heet 'waterslag'. In de huizen met waterslag is de waterleiding vaak niet goed vastgezet. Dat is dus belangrijk. Zet een koudwaterleiding ongeveer om de 60 cm vast met een beugeltje of zadel en een warmwaterleiding elke 40 cm. Blijf je lawaai horen dan zijn er ook waterslagdempers te koop; een soort mini-expansievat.

3. Geen dode leidingen

Soms ontstaat er bij een verbouwing een doodlopende leiding. Of een leiding naar een tappunt dat u eigenlijk nooit gebruikt. In deze leidingen blijft het water heel lang stilstaan en kan er bacteriegroei plaatsvinden. Voorkom dode leidingdelen en spoel wekelijks de leidingdelen die niet wekelijks worden gebruikt.

4. Zorg voor voldoende diameter

Waterleidingen zijn in diverse diameters te koop: 12, 15 en 22. Leg je hoofdleiding als het even kan aan met 22 mm en gebruik verder voornamelijk 15 mm. Alleen voor het toilet en het fonteintje in het toilet kun je de 12 mm gebruiken.

5. Solderen

Er bestaan heel gemakkelijke koppelingen waarmee je leidingen haast spelenderwijs in elkaar klikt. Dat werkt prima. Maar leg je een waterleiding aan op een plek waar je maar moeilijk naderhand bij kan komen (onder de vloer, in de muur) gebruik dan altijd koppelingen die je moet solderen. Maak ook goede aantekeningen van de plek waar deze leidingen lopen, zodat je er later niet doorheen boort.

6. Lood vervangen

Komt u bij het klussen in huis loden waterleidingen tegen, vervang die altijd! Ze geven lood af aan het drinkwater. Te veel lood is schadelijk voor de gezondheid, vooral van jonge kinderen. Hoe u loden leidingen herkent kunt u zien op de website van WML (www.wml.nl > zoek op 'lood').

7. Korte leidingen

Te lange leidingen kunnen tot onnodig energieverlies leiden. Vooral bij de aanvoer van warm water gaat er onderweg al veel warmte verloren. Dit voorkomt u door waar mogelijk te kiezen voor korte, directe leidingen met een zo klein mogelijke doorsnede. U hoeft dan niet te lang te wachten op warm water en bespaart energie. Kan een leiding naar de keuken niet kort, plaats dan een keukenboiler of een toestel dat kokend én warm water levert.

8. Aftapkraantje

Legt u een buitenkraan aan, zorg dan ook voor een aftapkraantje. De leiding buiten en de kraan kunnen in de winter bevroren raken. En omdat water uitzet als het befrist, zullen de leiding en kraan kapotgaan. Met een afsluiter en een aftapkraantje kunt u er in de late herfst voor zorgen dat er geen water meer in kraan en leiding zit.

Een vinger aan de... waterleiding

WML doet er werkelijk alles aan om haar waterleidingnet in optimale conditie te houden. Goede leidingen zorgen voor een betere waterdruk, minder energieverbruik en minder lekkages. Daarom inspecteert WML haar leidingen met een camera van binnenuit, met een 'echo' vanaf de buitenkant en door middel van geavanceerde druksensoren, die in de gaten houden of de druk ergens plotseling wegvalt. Veel innovatieve techniek om ervoor te zorgen dat het water bij u thuis vooral blijft stromen.

Echo

Recent is WML begonnen met een zogenaamde 'pipescanner' delen van haar leidingnet te inspecteren. Het gaat om een handzaam apparaat dat vanaf de buitenkant van een leiding een indruk kan geven van de resterende dikte van een buis. De buizen die WML gebruikt, slijten op de heel erg lange termijn een beetje. Het is goed om daar zicht op te houden. Daarom beschikt WML nu over dit apparaat dat ultrasoon geluid uitzendt en de echo daarvan weer opvangt. Op die manier geeft het een zeer goede indicatie van de dikte. De techniek gaat heel gericht toegepast worden op kritische punten. WML graaft daarvoor leidingen vrij en neemt steekproeven. Op die manier proberen we storingen te voorkomen

en ook te investeren op exact de juiste plaatsen. Op dit moment is er kapitaal en capaciteit beschikbaar om jaarlijks 100 km aan leidingen te vervangen. Maar er staan de komende decennia duizenden kilometers op de planning. Goed om dus verstandig te plannen op basis van dit soort exacte gegevens.

Sensoren

Naast deze steekproeven in en op het waternet, installeert WML nu ook op steeds meer plekken zeer gevoelige drukmeters. Die houden 24/7 de druk van het water in de gaten. En als de druk door een leidingbreuk ergens wegvalt, volgt er onmiddellijk een melding bij de 'centrale wacht' waarna er maatregelen genomen kunnen worden. Dat hoeft overigens niet altijd, want ook blussen door de brandweer leidt direct tot een lagere druk. Dat wordt dus ook gecheckt. De nieuwe drukmeters zijn er overigens niet alleen om over het leidingnet te waken, ze sturen ook de pompen aan. Aan de sensoren is een minimum aantal bar aan waterdruk gekoppeld en op basis daarvan worden de pompen van WML aangestuurd. Doordachte techniek, waardoor u altijd lekker kunt douchen en onder aan de streep ook energie bespaard wordt.

In de leiding

Naast deze echo-apparatuur beschikt WML over een camera-systeem waarmee in de leidingen gekeken kan worden. Zoals een arts in aderen en darmen kan kijken. Daarvoor wordt de druk van een deel van het leidingnet gehaald waarna de inspecteur via bijvoorbeeld een brandkraan met de camera de leiding in kan. Zestig meter naar links en naar rechts. Op die manier wordt op film zichtbaar of er bijvoorbeeld afzetting in de leiding zit, maar ook of er wellicht boomwortels door leidingen groeien. Ook dat komt voor. Op deze manier krijgt WML een goed beeld van de conditie van de leidingen en kan er een gefundeerd besluit genomen worden over eventuele vervanging.

Geef jij deze kerst ook kraanwater cadeau?

In Nederland draai je de kraan open voor een glas heerlijk drinkwater. Maar drinkwater is niet overal vanzelfsprekend, zoals voor de inwoners van Santeo in Ghana. Zij halen iedere dag water uit een vervuilde rivier om te drinken en zich te wassen.

Stichting Water for Life gaat samen met het drinkwaterbedrijf in Ghana aan de slag om 9,3 kilometer waterleiding aan te leggen en voor 1.200 huishoudens een wateraansluiting te realiseren. Het drinkwaterbedrijf zorgt er vervolgens voor dat er nu en in de toekomst water uit de kraan komt, net als bij ons.

WML vindt dat iedereen wereldwijd betrouwbaar drinkwater verdient. Daarom zetten wij ons via Stichting Water for Life, samen met andere Nederlandse drinkwaterbedrijven, in om drinkwater en sanitaire voorzieningen voor iedereen wereldwijd te realiseren.

Helpt u ook mee en geeft u deze kerst kraanwater cadeau aan de mensen in Ghana?

Met een bijdrage van €18,- geeft u al één persoon toegang tot schoon drinkwater. Uw donatie gaat voor 100% naar de drinkwaterprojecten. Ga naar www.waterforlife.nl/doneer-wml en doneer vandaag nog. Dank u wel!

Limburgse whiskey en een druppel kraanwater

Limburger Ger Arts stookt in zijn Mwórveld Distillery onder meer diverse jenevers, grappa, calvados en gin. Maar zijn hart ligt toch bij de whiskey. “Die destilleer ik naar Ierse traditie. De eerste batches, die drie jaar gerijpt hebben op oude bourbon- en sherryvaten, hebben we recent gebotteld en zijn al uitverkocht. Het is een zachte, ronde whiskey geworden, die dankzij zijn 49% lang in je mond blijft hangen.

Als je écht alle geuren wil ruiken die de whiskey in zich heeft, dan moet je één druppel water in je glas laten vallen. Daarmee opent de whiskey zich als het ware en ruik je zo'n twintig seconden de volledige breedte van het geurpalet. Kenners roepen dat je daarvoor water uit de Schotse hooglanden moet gebruiken, maar neem van deze kenner maar aan, dat het prima gaat met Limburgs kraanwater. Kijk voor de whiskey op www.mworvelddistillery.com en voor het water op www.wml.nl.

Duurzaam onderhoud van WML's waterwin- en natuurgebieden

Rob Triepels, projectleider van idverde over de groene kant van WML

We snappen dat u bij WML aan blauw denkt, maar WML is even zo goed groen. Voor het terreinbeheer van haar 1.000 hectare grond (waarvan 800 hectare waterwingebied), heeft WML het hoogst haalbare certificatie-niveau van de Milieukeur Barometer Duurzaam Terreinbeheer behaald. Dat is logisch, want door heel goed voor haar gronden te zorgen, zorgt WML ook heel goed voor haar bronnen en daarmee voor goed en veilig drinkwater.

Het beheer van de WML gronden, voornamelijk gelegen in natuur- en landbouwgebied, is primair gericht op het beschermen van grond- en oppervlaktewater. Een deel van de gronden wordt verpacht aan landbouwers en dan bij voorkeur aan ‘Skal gecertificeerde’ biologische bedrijven. De groen-specialisten van idverde uit Roermond verzorgen het terreinonderhoud voor de WML locaties ten zuiden van Echt. Rob Triepels, projectleider van idverde:

“In het seizoen zijn we dagelijks met het groenbeheer voor WML bezig. Daarbij gaat het om tuinieren rond de gebouwen van WML, over het groen-onderhoud van de puttenvelden, maar ook over het beheer van waterwingebieden waarbij natuurdoelstellingen in stand worden gehouden of zelfs verbeterd.”

In 2016 kwam idverde als beste uit de bus bij de aanbesteding die WML deed. Met name het feit dat het bedrijf zeer duurzaam werkt, scoorde daarbij goed. Triepels: “Om bodem- en grondwaterverontreiniging op WML eigendommen te voorkomen zijn er terecht strenge milieuvoorschriften opgesteld. Als wij bijvoorbeeld een kettingzaag bijvullen, dan gebeurt dat met een lekbak eronder. Omdat sommige machines hydraulisch werken en bij schade olie kunnen lekken, hebben we ook altijd olieabsorptiekorrels en olieabsorbtiedoeken bij ons. Je wilt niet dat er hier iets de bodem in lekt.”

Triepels: “Wij zijn voor WML ook de ogen in het veld: wij zien waar bomen omgewaaid zijn, waar een hek kapot is en we voeren het afval van mensen die in het gebied wandelen, af. Dat soort zaken lossen we direct op. Ook de schade door het hoogwater van afgelopen zomer hebben we opgelost. Rasters zijn vervangen en veel drijfafval is opgeruimd.”

Idverde maakt minimaal eens per maand een inspectieronde langs alle terreinen op basis waarvan de nieuwe werkzaamheden gepland worden. Triepels: “We hebben korte lijnen met WML en een goed, informeel overleg. Samen bepalen we de prioriteiten en samen gaan we voor dat grote doel: een duurzaam terreinbeheer voor een toekomstbestendige Limburgse drinkwatervoorziening.”

Winterwandeling

Voor de mensen van idverde is de winter laagseizoen, met hoogstens wat wintersnoei in de bossen. Voor wandelaars kan het echter gewoon hoogseizoen zijn, want ook op mooie winterse dagen kun je een heerlijke frisse neus halen in de waterwingebieden van WML. Kom bijvoorbeeld eens wandelen in het Oostelijk heuvelland bij ons pompstation Roodborn en langs de putten aan de Eyserbeek. Hier vind

je in de zomer de typische vegetatie van een beekdal en kalkgraslandplanten, zoals orchideeën. Maar ook in de winter heb je bij het uitgestrekte grasland van de Piepert de mooiste panorama's van Limburg. Scan de QR-code met de camera van uw smartphone en maak een heerlijke wandeling. Blijf daarbij op de paden, respecteer de natuur en houd het gebied helemaal schoon.

Afvalbingo

Ga je wandelen in onze waterwingebieden... neem dan een afvalbingokaart mee en help op speelse wijze om deze gebieden heerlijk schoon te houden.

Download de bingokaart op limburgsdrinkwater.nl/afvalbingo

Veel innovaties voor het kleinste kamertje

Er is het afgelopen jaar heel veel nieuws te melden over het kleinste kamertje in huis. Veel toiletfabrikanten komen namelijk met innovaties, waaronder ook een aantal waterbesparende. Ideal Standard biedt nu bijvoorbeeld de AquaBlade® watervaltechnologie. Bij dit toilet wordt veel beter doorgespoeld, doordat het water als een waterval in het toilet valt. Zonder spatten! Daarbij is dit toilet bij het doorspoelen 80% stiller dan een standaard toilet.

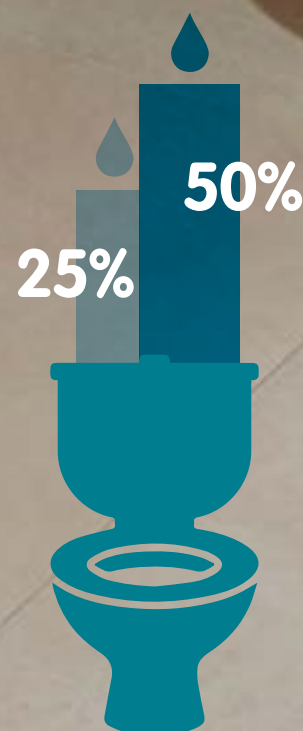
Geberit biedt ons de DuoFresh. Dat is een handige koolstoffilter die in de spoelunit wordt ingebouwd, DuoFresh zuigt de vieze luchtjes via de pot aan en blaast daarna met een stille ventilator de schone lucht de ruimte in. Dit systeem kan zelfs achteraf in je toilet geïnstalleerd worden zonder verbouwing. Dat klinkt ook goed.

Steeds meer merken komen met een toiletspot met bidet. Dit is een toilet voorzien van een 'douche'-functie voor meer hygiëne en minder toiletpapier. Het achterwerk wordt hierbij netjes schoongespoeld en daarna droog geföhnd. Er bestaan complete systemen, maar ook wc-brillen met deze functie die op een bestaand toilet worden geplaatst. Tenslotte noemen we het randloos toilet, wat veel gemakkelijker schoonmaakt en, over schoonmaken gesproken, de quick release toiletbrillen, die jij bij een poetsbeurt gemakkelijk losklikt van de pot. Extra hygiënisch en extra gemakkelijk.

Nog eentje dan: steeds vaker zien we ook het waterloos urinoir. Dat is een urinoir waarbij je niet doorspoelt. De urine verdwijnt achter een geurafsluiter. Op die manier bespaar je per plas vijf liter water. Dat is ook belangrijk. En daarover gesproken: we zien bij WML dat veel kinderen de functie van de kleine en de grote doorspoelknop niet kennen. Leer ze dat zo jong mogelijk. Ook dat scheelt 25 tot 50% in het waterverbruik van het toilet.

frisser
schoner
zuiniger
.....

Winterpuzzel

Voor WML brengt de winter een vast ritueel: de vele watertaps worden veilig vorstvrij afgesloten, we waarschuwen de Limburgers voor hun buitenkraantjes en kou bij de watermeter én we maken uiteraard een lastige winterpuzzel. De formule van de winterpuzzel is ook deze keer weer eenvoudig. Streep de woorden die we geven weg in de puzzel. Die staan van links naar rechts, van onder naar boven, diagonaal en omgekeerd verstoep. Veel letters worden in meerdere woorden gebruikt.

Hebt u alle woorden gevonden, dan vormen de overgebleven letters een woord van negen letters. Stuur dat woord voor 15 februari in. Dat kan naar puzzel@wml.nl of nog gewoon per briefkaart naar Puzzel Heerlijk Water, Postbus 1060, 6201 BB Maastricht. Wij laten dan uit alle inzendingen weer drie winnaars trekken die een heel jaar gratis water krijgen.

De winnaars van de vorige puzzel zijn de heer en mevrouw Van den Bekerom uit Venray, mevrouw Heinrichs uit Wijnandsrade en de heer of mevrouw Rothoff uit Velden. Gefeliciteerd!

W	W	A	K	E	R	S	T	T	E	D	E
H	I	V	E	R	B	O	U	W	N	D	L
I	L	N	E	N	E	P	O	A	R	R	I
S	E	E	D	R	U	K	M	E	T	E	R
K	G	N	I	M	R	M	V	M	E	T	B
E	I	N	B	D	O	D	B	E	I	A	C
Y	O	A	T	O	I	L	E	T	T	W	W
R	N	C	T	K	I	N	E	E	A	K	A
B	E	S	T	W	M	L	G	N	C	N	N
R	L	E	G	I	T	S	E	Z	U	I	D
O	L	O	L	E	P	P	U	R	D	R	E
N	A	A	R	K	O	U	D	N	E	D	L

U kunt met de puzzel een jaar lang gratis water winnen. WML kijkt daarvoor naar uw waterverbruik in de laatst gemeten periode. Deze hoeveelheid krijgt u gratis aangeboden. Winnaars verplichten zich om toestemming te geven voor, en medewerking te verlenen aan, eventuele redactionele aandacht rond het winnen van hun prijs. Medewerkers van WML en haar toeleveranciers zijn uitgesloten van deelname.

win
ook
één jaar
GRATIS
water

De 26 woorden die u moet wegstrepen:

BOILER - BRON - DIKTE - DRINKWATER
DRUKMETER - DRUPPEL - EDUCATIE
IDVERDE - KERST - KOUD - KRAAN
LEGIONELLA - LEIDING - METEN - MOUT
OPENEN - SCANNEN - STOOMMAND
TOILET - VERBOUW - WANDEL - WCBRIL
WHISKEY - WINDMOLEN - WML - ZESTIG

Bubbels

14 /

WML-directeur Joyce Nelissen en scheidend voorzitter John Schoonbroodt van coöperatie Zuidenwind openen Windpark Ospeldijk

WML klimaatneutraal

Twee oktober werd met veel feestvertoon het windpark Ospeldijk geopend met daarop twee eigen windmolens van WML. Vanaf nu kan WML hiermee 60% van haar energieverbruik zelf opwekken. De twee naastgelegen windmolens van coöperatie Zuidenwind zorgen voor de 40% resterende lokaal geproduceerde groene stroom. Samen met andere maatregelen die genomen zijn is WML

nu, officieel erkend én gecertificeerd, klimaatneutraal. Dat is mooi, want WML is een grootverbruiker in energie doordat het verpompen van water door Limburg veel stroom kost. De twee windmolens van 135 meter hoog zorgen ervoor dat ons blauwe water weer een heel stuk groener wordt.

Water voor de vogels; wees terughoudend

Vogels kunnen het zwaar hebben in een koude winter. In een winternacht verliezen ze soms 10% van hun lichaamsgewicht. Een beetje bijvoeren met zadenmengsel, fruit, vetbollen en pinda's is dus zeker een goed idee. Maar wees voorzichtig met water. De regel is (volgens de Vogelbescherming): als er in de natuur nog open water

is, kunt u water aanbieden. Maar bij strenge vorst moet u dat zeker niet doen. Ze hebben nu het water niet echt nodig en kunnen beter niet baden als het zo hard vriest. Ook geen water met zout neerzetten (zeer ongezond) of met suiker (geeft een plakkerige laag als ze badderen).

15

wml

Doe de waterbespaarcheck

Op limburgsdrinkwater.nl vindt u de waterbespaarcheck, waarmee iedere Limburger kan checken hoe bewust hij of zij met drinkwater omgaat. U geeft eerst aan wat u in huis heeft en beantwoordt daarna een aantal vragen. Op die manier krijgt u een score en, veel belangrijk nog, een aantal tips om bewuster met water om te gaan. Water besparen scheelt geld, spaart het milieu en is helemaal niet moeilijk.

Doe de waterbespaarcheck en ontdek tips om water te besparen.

Zet de boiler op 60°C

U kunt zelf makkelijk de temperatuur van uw boiler bijstellen. Het loont de moeite daarnaar te kijken. Soms kan een boiler tot wel 70°C ingesteld worden, maar dat kost veel meer energie. Ideaal is een temperatuur van 60°C. Zet je de tempera-

tuur hoger, dan gebruik je meer energie en krijg je ook meer kalkaanslag. Zet je de temperatuur lager (onder de 55°C) dan krijgt de legionellabacterie een kans. Zestig is dus precies goed. Er zijn overigens ook mensen die de boiler

voorzien van een tijdschakelaar, zodat hij niet werkt op tijden dat er geen warm water gevraagd wordt (diep in de nacht). De energiewinst die u daarmee boekt is beperkt, omdat boilers erg goed geïsoleerd zijn.

colofon Heerlijk water is een uitgave van WML, **Concept** Zuiderlicht, **Vormgeving** DimCuppen **Illustraties** Beeldplus, **Fotografie** Zebra Fotostudio en WML, **Redactie** Edwin Hendriks (WML) en DimCuppen, **Druk** Senefelder Misset

Voor waterweetjes, inspiratie, evenementen en kraanwateractualiteiten: volg ons op Facebook, Instagram, Twitter en LinkedIn.

Custard-proefje

Water zit in heel veel dingen. Wil je weten waar water in zit, dan is er een eenvoudig proefje. Doe een mespunt custard(poeder) op een schoteltje en doe daar wat druppels water bij. Je ziet nu dat het witte poeder geel wordt.

Nu kun je hetzelfde gaan proberen met bijvoorbeeld melk, slaolie of azijn. Als het geel wordt, zit er water in. Met de rest van de custard in het pak kan je heel makkelijk een lekkere pudding maken. Google maar even op 'custardpudding'.

Zwemmende tekening

Neem een plat bord dat heel goed droog is. Teken met een whiteboardmarker op het bord. Zorg ervoor dat de lijnen goed dik zijn. Giet nu heel langzaam een laagje kraanwater in het bord en zie hoe je tekening gaat zwemmen.

Megadouche

De grootste douche ter wereld was 30 meter hoog en ruim 12 meter breed. De douche was gemaakt door een shampoofabrikant in Amerika in 2009. Terwijl ze deze douche presenteerden voor het Guinness Book of World Records, is tegelijk het record verbroken voor de meeste mensen die tegelijk douchen. Dat waren er 145. Scan de QR-code en je ziet de douche.

Blussen

Waarom gaat vuur eigenlijk uit als je het met water blust? Daar zijn twee redenen voor. Allereerst is water koud en iets wil pas branden als het heel heet is. Bovendien sluit water een brandend voorwerp af van de lucht. Dan dooft de brand ook, want vlammen hebben zuurstof nodig uit de lucht.

Oren

Een jonge vader irriteert zich aan het gehuil van de baby, als die in bad wordt gedaan. Op een dag wordt het hem te veel en stampt hij de badkamer in. Hij ziet zijn vrouw het kind aan de oren vasthouden en dan in het water dompelen. "Ben je gek geworden! Geen wonder dat de kleine zo schreeuwt!"

"Nou, even rustig he, ik heb het ook anders geprobeerd, maar dan verbrand ik mijn handen!"

